МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра мовної підготовки

МОВА І ПРАВО: ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ, ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА

Матеріали студентсько-курсантського круглого столу
(04 березня 2025 року)

Одеса
2025

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

МОВА І ПРАВО:
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ, ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА

Матеріали студентсько-курсантського круглого столу
(04 березня 2025 року)

Одеса – 2025

УДК: 811.161.2:372.461

ОРГКОМІТЕТ КРУГЛОГО СТОЛУ

Голова:

Корнієнко М.В., т.в.о. першого проректора Одеського державного університету внутрішніх справ, д.ю.н., професор

Члени оргкомітету:

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової роботи, к.ю.н., доцент

Подлісецька О.О., доцент кафедри мовної підготовки, к.філол.н., доцент

Ситько О.М, завідувач кафедри мовної підготовки, к.філол.н., доцент

Тягнирядно Є.В., доцент кафедри мовної підготовки, к.пед.н., доцент

Шаповаленко Н.М., доцент кафедри мовної підготовки, к.філол.н., доцент

Мова і право: лінгвістичний аспект розуміння, тлумачення та застосування права: матеріали міжвузівського круглого столу (04 березня 2025 року)/ — Одеса: ОДУВС, 2025. — 166 с.

МОВА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЛЮДИНИ І НАЦІЇ

Тягнирядно Євгенія
к.пед.н., доцент
доцент кафедри мовної підготовки
Одеський державний університет внутрішніх справ

Формування нової людини нового суспільства, творення міцної, консолідованої української нації є найактуальнішим нашим завданням-проблемою. Бо саме консолідовані навколо національної ідеї народи створили потужні і стабільні культурні, політичні та економічні системи своїх держав.

Нагадаємо геніально просту аксіому батька економіки Д. Рікардо: народ, який не має честі, не матиме і хліба!

Тобто: честь, яку повинен мати успішний народ – це і є сума тих національних гідностей кожного з нас, про яку час від часу так настійливо говорить наша інтелігенція та деякі політики.

Максимально спрощуючи різноманітні складні визначення цьому поняттю, визначимо, що національна ідея – це прагнення бути кращим, зрефлексоване на рівні окремого індивіда і всієї спільноти.

Наголосимо, - саме прагнення бути, як перманентний стимул, а не самовпевненість, що ми вже такі є, - робить національну ідею найуніверсальнішим рушієм прогресу: людини; нації; людства.

І нічого іншого світ не винайшов, - будь-які намагання заперечити цю аксіому і піти іншим шляхом ведуть до дестабілізації суспільства і деградації людини.

Національне у творенні та прогресі людини; нації; людства - це не просто ідея, а невідворотна необхідність, що випливає, зокрема, і з природного закону єдності людини, спільноти і навколишнього середовища. Розуміння цієї істини - шлях до створення консолідованої української нації і прогресу держави, її нехтування - шлях до хаотичного борсання в океані нерозв'язаних проблем.

В основі національного лежить мова. Мова і патріотизм - це ті Божі чи вселенські (ідеалістична і матеріалістична концепції тут збігаються) протосили, які програмують унікальність 1) людини; 2) нації та вмонтовують їх у вселюдський прогрес.

Мова відіграє фундаментальну роль у формуванні як особистості, так і нації. Вона не лише забезпечує комунікацію між індивідами, але й виконує низку інших важливих функцій, які впливають на розвиток людини та суспільства.

Мова є ключовим елементом національної ідентичності. Вона об'єднує людей у спільноту з унікальною культурою, традиціями та історією. Збереження та розвиток рідної мови сприяє консолідації нації та її прогресу. Як зазначено вище, національне у творенні та прогресі людини, нації та людства є невідворотною необхідністю, що випливає з природного закону єдності людини, спільноти і навколишнього середовища.

Мова формує культуру народу і сам народ. Вона є засобом передачі знань, цінностей та норм поведінки від покоління до покоління. Через мову людина сприймає світ, формує свої думки та виражає почуття. Отже, мова творить не тільки думку, але й культуру народу і сам народ.

Сьогодні російсько-українська війна значною мірою консолідувала українську націю. Війна загострила питання національної свідомості. Багато людей, незалежно від регіону чи мови спілкування, усвідомили себе як частину єдиної української політичної нації.

Після 2014 року, а особливо після повномасштабного вторгнення 2022 року, різко зросла підтримка української армії, державних символів, культури та мови.

Війна прискорила процеси декомунізації, дерусифікації та українізації, зокрема, в освітній, культурній та мовній сферах. Незважаючи на політичні, регіональні чи соціальні відмінності, більшість українців згуртувалися для спротиву агресору, демонструючи високий рівень взаємопідтримки.

Величезну роль у зміцненні нації відіграли волонтерський рух, благодійні ініціативи, активність діаспори та міжнародна підтримка. Війна показала, що більшість українців бачать своє майбутнє не з Росією, а в європейській спільноті.

Отже, російсько-українська війна стала потужним каталізатором національного єднання, посиливши самоусвідомлення українців та їхню готовність захищати власну незалежність.

Слід пам'ятати втрата рідонаціональної мови, денаціоналізація (чи то русифікація, чи американізація тощо) є передумовою і механізмом деградації людини і народу.

Отже, в основі державної гуманітарної ідеології повинна лежати приблизно така формула: людина і нація тільки тоді можуть бути повністю функціональні, якщо їх базова функціональна сфера - мова - виконує усі належні їй функції. Нею може бути тільки національна мова. В іншому випадку, така людина і нація сама собі створює штучні перепони до прогресу і ніколи не реалізує себе повністю.

Збереження та розвиток рідної мови є ключовими для підтримки національної ідентичності та культурного багатства суспільства.

Література

1. Азарова Л.А. Мова як головна ознака ідентичності української нації/ https://core.ac.uk/download/pdf/195353155.pdf

2. Казакевич Ольга. Роль мови у формуванні національної ідентичності/ https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/5943/1/21.pdf

3. Пархонюк Л. Мова як чинник формування людини і нації. Українська правда, 7 травня 2007 р.

Наукове видання

МОВА І ПРАВО:
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗУМІННЯ, ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВА

Матеріали студентсько-курсантського круглого столу
(04 березня 2025 року)

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Підписано до друку 04.03.2025. Формат 60х84/16. Папір офсетний.
Гарнітура «TimesNewRoman». Друк цифровий.
Ум. друк .арк. 9.59. Обл.вид.арк 8.46.
Наклад 5 прим.
Видавництво ОДУВС
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.